

Szerkesztői szállítás:

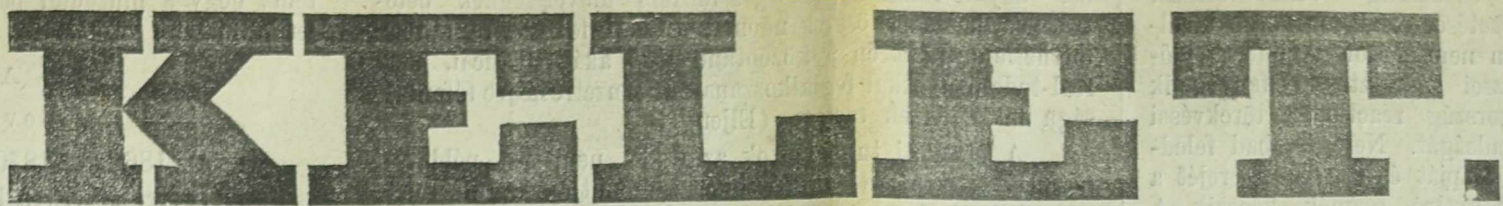
Belső-farkasutca 55. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesb czikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adának vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt.
Félévre 6 "
Negyedévre 3 "
Egy óra 1 "

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyzet hasábozott garand sor ára 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 23. Haasensteint és Voglernél (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-té 9 szám emelet.)

„KELET“

előfizetési föltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy óra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legczélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

Egy pár észrevétel az ügyvédi rendtartásról szóló javaslatra.

II.

(D.) Kívánjuk, hogy az ügyvédi állás méltó tekintélyét a mi társadalmunkban is kivívja, ezt pedig csak az által érheti el, ha méltó lesz elhivatásához; arra nézve pedig, hogy méltó legyen, a törvényhozás egyéb garanciát nem talál, mint hogy ha a jellem mellett a képességet veszi főtekintetbe.

Oly feladat, a mit törvényekkel bajosan írhatni körül. Az iskolai bizonyítványok authenticitását egy Csokonai, egy Petőfi lángesze nagyon is kétségbe vonta, s még visszaemlékezhetünk az 1848 előtti időkben egy igen nagy hírű ügyvédre M.-Vásárhelyt, a ki egyszer kicsapott diák volt, s lett belőle oly híres ügyvéd, hogy a legnagyobb perek vitelére kívánták megnyerni őt; meg ismertünk s ismerünk juris doctorokat, a kik sem az ügyvédi pályán, sem a bírói széken nem tudják helyöket betölteni.

A valódi képességet tehát csakis az élet, a megkezdett cselekvés tünteti ki, a törvényhozás nem tehet többet, mint hogy a pályára készültől a lehető bizonyítékokat megköveteli.

A javaslat első fejezete egyebek közt megköveteli, hogy a procedens legyen jogtudor, legyen legalább négy évi folytonos joggyakorlata, s ebből legalább két év ügyvédnél. E qualificatiókkal aztán leteheti az ügyvédi vizsgát a pesti vizsgáló bizottság előtt, melynek elnökét s helyettesét, valamint két tagját az igazságügyminister, két tagját pedig a pesti ügyvédi kamara nevezi ki.

E követelés, a mint láthatjuk, elég szigorú, de vajjon nem tulszigorú-e?

Feltesszük e kérdést, ámbár meglehet azon gyanuba esünk, hogy subjectiv felfogás vezet, a mi meg is történhetik rajtunk, erdélyi embereken, kik aggódhatunk gyermekeink sorsa felett.

Az ügyvédi vizsga tárgyai a jogakademiákon is taníttatnak, s már is sokan, kik a jogakademiákat sikerrel végezték, s bíróságoknál, ügyvédeknek gyakornokoskodtak, oly kitűnő ügyvédeké váltak, hogy az ország bármely híres doctorból lett ügyvédje sem haladja tul őket. Mindenesetre arra, hogy jó ügyvéd legyen, elég qualificatiót szerez meg a jogakademián; a juris doctorság inkább a jogtanári székek qualificationalis követelménye lehet. Elismerjük különben, hogy jobb bizonyítvánnyal áll elé, a ki jogtudor lett; de nem tartjuk a képességet egyedüli feltételének, annál inkább, mert ha nálunk főfeltételül a jogtudorságot kötjük ki, igen sok jóramenendő, sőt szellemű ember eleshetik az ügyvédi pályától, a ki ama testületnek kitűnő tagja lehetne.

Mert nálunk egyetlen universitás van Pesten, az pedig oly drága város, hová főképp a távolabbi országrészeknek még jobb módu fiatalága is nehezen juthat el.

Az osztrákok is megkövetelték az ügyvédjelöltektől a juris doctorságot, de ha ők Prágában, Lembergben, Bécsben, Innsbruckban és Grácban universitásokat mutathattak fel az ifjuságnak, állhattak is elé ily követeléssel; ellenben, habár nagyon is kívánták advocatjaikat országunkba átplántálni, mindamellett nálunk nem követeltek juris doctorságot, s elég qualificationak állították fel a jogakademiának jó bizonyítványait; és éppen nem ártottak ezzel az ügyvédség szigorubb követelményeinek, miután előbb a szebeni, később a kolozsvári jogakademiához be-

hozván a négy éves tanfolyamot, a tanrendszert az universitatioval egyformásíták, s ép ezért bírták e két akadémia tanonczaí azon kiváltságot, hogy itt végezve, akár a pesti, akár az osztrák universitásokban magokat azonnal doctorizáltathatták. Ezen formalitás azonban szegény emberre nézve sokkal költségesb, mint a mi lényeges eredményt hoz maga után, s így az ügyvédi qualificationál a juris doctorságot mellőzhetjük, ha jogakademiánkat mind aképp rendezzük, a mint a szebeni és kolozsvári rendezve vannak.

Ohajtanók valóban, hogy a képességi követelés mind szigorubbban állíttassék fel; de ha ily követelést egy ország törvényévé fogad el, akkor kötelessége e törvény teljesíthetése módokat nyújtani. Magyarország, hála az égnek, akkorára nőtt, hogy Pest földiratilag nem esik az ország szívében, s ha Austriának annyi universitása van, nekünk is lehetne legalább kettő, hogy így valamelyikhez a szegényebb ember is eljuthasson.

Mig több universitásunk nincs, azt hisszük, hogy korlátozottabb követeléssel is beérhetjük, annyi- val inkább pedig, mert az ügyvédi vizsga tárgyainál, melyeket e javaslat elősorol a 6-ik §-ban, még több tárgyat tanítanak a jogakademián, s így az ügyvédi pályára szükséges előtanulmányok ott megszereshetők; inkább talán az utolsó kísérletre, az ügyvédi vizsga szigorára kellene nagyobb súlyt fektetni.

Mi az 1848 előtti vizsgákat a mostaniaknál szigorubbaknak s helyesebbeknek találtuk; ahhoz képest most ugy a bírói, mint az ügyvédi vizsgákon igen könnyedén eshetni át. Szinte nem is szigorlat ez, csak formalitás, nem is érdeklődik iránta, mint érdeklődött akkor a közönség és ügyvédi kar.

Akkor a törvények minden ágából kidolgozott kérdések voltak, melyeket a vizsgázó kihuzott az urnából és elkezdett fejtegetni. A vizsgálónak és közönségnek joga volt ellenvetéseket tenni, vagy concret példákra magyarázatot, alkalmazást követelni, s többnyire keményen megfaggatták kivált buzgó ügyvédek a fiatal embert. Az írásbeli munkálato- kat elzárva s minden segédkönyvek nélkül, csak emlékezetből kellett elkészítenie. A censura két helyütt folyt le, előbb a dictaturán az ügyvédek és táblairnokok előtt, azután a királyi táblán, a kir. táblai vizsgáló bizottság előtt. Tehát az igazságszolgáltatás két legfontosabb tényezőjének: az ügyvédnek és a bírónak bírálatán s a joggyakorló fiatal- ság közvéleménye előtt kelle átmennie annak, a ki magát az igazságszolgáltatás ügyének szentelé.

Most pár órán át tartó rövid szigorlatra két bíró, két ügyvéd s egy elnök előtt, jobbadán néma falak közt jelen meg a procedens; a feltett kérdésre röviden felel, de nem fejteget; rövid feleletei minél felaprózottabb kérdéseket vonnak magok után, mire szinte természetes feleleteket tehet; munkálatait nyílt helyen, könyvek közt dolgozhatja ki; ha elég fufangos, másokkal is kidolgoztathatja: egy szóval a mostani vizsga kevéssel több a formalitásnál.

Meglehet előítéletesen ragaszkodunk fiatalok emlékeinkhez, de ugy hisszük, hogy a szigorlat inkább megfelelne a czélnak, ha az ügyvédi vizsgát előbb az ügyvédi kamara által kinevezendő, s azután a kir. tábla bíróiságától kiküldendő vizsgáló bizottság előtt tenné le a vizsgázó és a kérdéseket sorsszerűleg huzná ki most is az urnából, s beszélene ő, nem pedig a vizsgáló bizottság, mely utóbbinak főfeladata volna a fejtegetett kérdés gyakorlati oldalaira nézve kitudni a vizsgátevő felfogását s judiciumát.

E két rostán átment ügyvédjelöltől ugy tesszik több eredményt várhatnánk a gyakorlati életben, mint a mit az akademiák s universitások nem mindig imputálható bizonyítványaira, s a felületes végvizsgákra fektethetünk.

A javaslat 5-ik czikke zártételére nézve is legyen szabad azon észrevételt tennünk, mikép mi jobbnak látnók, ha a felebbezés joga nem volna megtagadva, mert főképp ezen §. 2-ik pontjában oly feltételek vannak, melyek a körülményekhez képest a magyarázatot nem zárják ki, s a vizsgáló bizott-

ság határozatában követhet el igazságtalanságot, a mit az igazságügyministerium jóvá tehetne, ha hozzá a felebbezés megtörténhetnék, mig így igen könnyen visszaélés történhetik.

A joggyakorlatot illetőleg is részünkről örmestebb csatlakozunk a pesti ügyvédi egyet véleményéhez, mely három évi gyakorlatot kíván, sőt a jogtudorságot végzettekre nézve elégnék vélünk két évi joggyakorlatot.

Mi készek vagyunk a szellemből minél több, de az időből minél kevesebb áldozatot követelni, mert az angol ugyan azt mondja, hogy az idő pénz, de mi többnek látjuk, mert az idő az élet maga.

A mi egész tanrendszerünk a német irányt fogadta el; bár inkább az angolokat s amerikaikat követnők. Szánni lehet gyermekeinket, szánni a jövő nemzedéket, melybe annyi tudományt töltének, hogy szellemi organismusuk föl nem emésztheti, s testök nem bírhatja meg, s kiknek ép e miatt alig van idejük, hogy gondolkozni, észlelni s alkotni tanul- janak; és mert minden divatba hozott problémát megoldani akarnak, s mert a lelket s testet tovább már nem feszíthetik, újabb-újabb évekkel töldják a tanfolyamokat; 24—25 éves az ifju, mikor kivergődhetik az iskola, akadémia és universitás falai közül, még négy évi gyakornokoskodás és eltelt életének fele, vén legény lesz, midőn fiatal lányok után kell néznie, mintha századunk törekvése volna kipusztítani a családi életet.

Részünkről tehát, mert sajnáljuk az időt, azon nézethez csatlakozunk, a mely legkevesebbet követel. A ki jól és alaposan tanult, annak két-három évi gyakorlat elég arra, hogy ügyvédi vizsgára bocsáttassék, ki tudja hány évig kell még azután, hogy a lajstromba felvétellett, gyakorlatgatni magát, mig oly hirre tehet szert, hogy a bővség szaruja feléje is forduljon?

Pest, márcz. 5. 1871.

(A.) Ez a hét érczetikkel lesz fölírva a világtörténelem lapjaira. Egy nemzet bukása, egy nagy állam megalázása lett benne megpecsételve és pedig oly módon, minő kevés fordul elő az emberiség eseménydus évkönyveiben. A francia köztársaság letette a fegyvert, képviselői meghajoltak a szemképráztató diadal sulya előtt, megszavazták hazájok feldarabolását, kerületök legszebb részét, a „legfranciásb“ francziákat az ellenség telhetetlen torkába vetették s ráadásul a többi megalázó feltételeken kívül még öt ezer millió frank fizetésére kötelezték magokat. Ugyanaz a Franciaország, melynek elvakult fejlődése csak néhány év előtt nyitotta meg Poroszország előtt a hatalom és diadal utjait, ma megtörve és meggyalázva fekszik lábainál. Ily tragoediát nem lelmi a világtörténeben!

A kilátások, melyeket az események e fordulata a többi europai államoknak nyújt, valóban kétségbeesztők. A békekötés pillanatában az orosz-porosz szövetség létele is manifestálta magát. Ama sürgöny, melyben Vilmos császár pétervári „barát“-jának a béke-praeliminarek megkötését tudomására hozta, nemcsak kimutatta a két állam közötti legbensőbb viszonyt, hanem valóságos arczületést képez a többi európai országokra. Vilmos császár a legdurvább sértéssel illeti őket, azt állítván, hogy az Oroszországtól való félelem kényszeríté őket a semlegesség megtartására. Itt első sorban a magyar-osztrák birodalom értetik, melynek magatartása mindenre inkább, mint panasza jogosítja fel a németek urát. A monarchia önkényesen vállalta magára a semlegesség kötelezettségeit s azokat pontosan és lelkiismeretesen mindvégig teljesítette is. Ha Vilmos császár ezen tényt elferdíti, csak azt mutatja ki, hogy szomszédaival nem akar békében élni s hogy minden államnak a legrosszabbra is készen kell állnia.

Valóban a nyugtalanság és aggály érzete vőn erőt a kedélyeken mindenütt. A legtöbb állam nagyszerű hadikészületeket tesz, mintha valamely új vihar előestéjén állnának. Ausztria és Oroszország már régebben megkezdék a hadsereg reformját. Anglia épen most tetemesen szaporítja állandó hadseregét. Az olasz kormány szinte e héten állapítja meg a hadsereg reformjának tervezetét s nagy mérvű várerődítési munkálatokat vett eszközésbe. Hollandia hadügyminisztere szinte a héten jelenté be a kamrának, hogy a hadsereg reformja mulhatlan szükséggé vált s legközelebb előterjesztendi ide vonatkozó javaslatait. Franciaország természetesen a készülődő államok sorában első szerepet játszand s így a háboru után a militarismus százszorosan nagyobb sulyal fog Europa gazdasági és szellemi haladására nehezédni, mint az előtt. Hihetetlen és hallatlan számú seregek fognak zászló alatt állani, melyek eltartása, a nemzetek utolsó megtakarított filléreit is elnyelendi.

Ez a porosz diadal következménye s az „istenfélelem, nemes erkölcs és valódi szabadság” Vilmos császár által ígért korszakának bevezetése. Soha az európai cultura és haladás oly vesztélyben nem forgott, mint ez időben, Oroszország barbar törzsei elárasztással fenyegetik Európa keleti részét, Poroszország reactionär tevékenységei pedig a nyugot politikai szabadságát. Nem szabad felednünk, hogy a porosz állam alapját és egyedüli erejét a reactionär s a szabadságot kizáró eszmék képezik. A küzdelem, mely ma kilátásban áll, nem egyedül az államok egymás közötti küzdelme leszen. A szabadság a zsarnoksággal fog harcolni s ha Poroszország nyers ereje ujjal diadalmat ülne, a politikai szabadság hosszú időkre el leszen temetve. Franciaország bukása nagyban megkönnyebbité munkáját s az a béke, melyet a bordeauxi nemzetgyűlés martius 1-én ratificált, még azon esetben is új korszakot, gyászos korszakot nyitott Europa életében, ha a jövődő harc Poroszország bukásával végződnék.

BELFÖLD.

Román lapszemle.

(1.) A „Gazetta Transilvaniei” azon hirre, hogy Leuchtenberg hg., mint olasz fog Románia fejedelme lenni, megjegyzi, hogy e tárgyban mindenkélt a románok szava a döntő, a kik pedig nem engedhetik, hogy velők úgy bánjanak, mint valamely adás-vevés tárggyal, melyet a vásárra visznek, mert vagy készek mindnyájan a szabadságért harcolva elesni, vagy pedig azt (még pedig a független szabadságot) kivívni. Közli egyszersmind a brassói kommunitás feliratát is, melyben panaszkodnak, azon aránytalanságon, mely Brassó és más városok között az évenkénti újoncz illetékre nézve minden ok nélkül van, mert a míg Kolozsvár 36, M.-Vásárhely 26 újonczot ad, Brassó illetéke 118. Ez okozta, hogy 1833-tól 1850-ig Brassóból 1220-an szöktek meg a katonakötelezettek közül Brassóból, a kik közül 70% román volt. Ez azonban nem a román népnek a katonaság, s illetőleg a harctól való gyáva idegnekedését tanúsítja, mert az megmutatta többször, hogy ha kell, meg tudja állani helyét.

A „Telegrafulu Romanu” közli görög keleti érsek Siaguna András köriratát, melyben tudatja, hogy mitűn Isten jóvoltából azon helyzetbe jutottak, hogy az egyházi gyűlést évenként megtarthatják, azt az idén april hó 4-re Szebenbe hívja össze. Felszólítja egyszersmind a szegényebb sorsu lelkészeket, hogy költségeik fedezésére vidékükben gyűjtést szerezzenek, s az így nyert segéllyel is, de okvetlen jelenjenek meg.

A „Federatiunea” 17-ik számában egy nagyváradi levelező, hosszasan fejtegetvén a vesztélyeket, melyek a román görög catholicus egyházat a pesti catholicus autonomicus gyűlés részéről érik, ha abban részt vesznek, kimutatja annak végzéseiből s szabályaiból származott s ezután származható olyan eseteket, melyek a románság vallási létezését támadják meg. Elejétől fogva látható volt, hogy az autonómia álarcza alatt, egy a román egyház ellen intézett, absolutisticus concentratiót kivívni akaró ármány lappangott, melynél fogva a világi ellenfelek, a románság belügyeibe avatkozva, s ott uralomra jutva, üldöz-hessék a romanismust kényők és kedvők szerént.

Ugyanezen lapnak Kolozsvárról, az Erdély némely részeiben hatályba lépett telekkönyvekről tudósítást írnak, melyben figyelmeztetik a románságot, s főleg az értelmiséget, hogy a vagyonuk megóvása s biztosítása végett mi-féle tekintetekkel legyenek a telekkönyvekre nézve. Végül ajánlja a Popu József által e tárgyban kiadott, s a telekkönyvekre szükséges előmunkálatok, s annak életbeléptetésénél szükséges megfigyelendőkre utasítást adó munkát. Ugyancsak az erdélyi telekkönyvezésre nézve írják e lapnak, hogy a telekkönyvezésbe belesuszott hibáknak senki más, mint a román értelmiség az oka, mert ez csak a maga hasznát keresvén, nem ügyel arra, hogy a legkisebb hanyagság által is, a népnek mily nagy károkat okoz, akkor a midőn ezen kárból maga semmi hasznot sem húzott. Örömmel értesít a „Federatiunea”, hogy a londoni conferentián Románia czimére nézve is lesz megállapodás. Az eddigi hivatalos czime, az 1858. egyezmény szerint, „az egyesült Moldva-Oláhsország” volt, a melynek a „Román fejedelemségre” való átváltoztatásába Ausztria azért nem egyezett bele, mivel a Romániában vert pénzeket, a porta souverainitása kivehető nem volt, s így Ausztria ezt mintegy függetlenítési törekvésnek tekintette.

Dr. Pauler Tivadar programm-beszédéből.

Tegnap már említők a miniszter ur szónoklatát; most közöljük azon részét, mely a tanügyre vonatkozik. A jogi és politikai kérdések után így szól:

Ezen nagy fontosságú jogi és politikai intézkedések mellett meg fogja nekem, mint a tanügy emberének engedni a t. választógyülekezet, hogy épen oly nagy sulyt fektessen azon intézkedésekre, melyek szellemi életünk fejlődésére vonatkoznak. Ezekből függ meggyőződéseim szerint országunk jövője, ezektől országos állásunk fentartása. Napjainkban nem a vitészség és bátorság egymagában véve, hanem az értelmi erők döntenek a népek és a nemzetek sorsa felett. Az itt befektetett tőkék legdusabban kamatoznak, mert óriási mérvben növeli a jólétnek forrását. A műveltség teremője a haladásnak, teremője azon eszméknek mely eszmék uralkodnak a nép sorsa, a nép jövője felett.

Azért a népoktatásnak szent ügyét én a nemzet életkérdései egyikének tartom. (Helyeslés.)

Az 1868. XXXVIII. t. cz. megvetette annak alapját, hanem a részrehajlatlan végrehajtása és a netalán tapasztalt hiányoknak kiigazítása főfeladataink közé tartozik. De a törvénynek főcélja, hogy jóiskoláink legyenek, csak úgy érhető el, hogy ha kellő tanerőkkel is rendelkezünk, és ennél fogva tanárképeződnek ügyét és annak tovább fejlesztését egyik főfontosságú kérdésnek tartom országos közoktatási rendszerünknek.

„Mert valamint a kelő nap, hogy dicsőült b. Eötvös József egyik hasonlatával éljek; először a hegyek csucsait világít-

ja meg, és csak később terjed a mélyebben fekvő völgyekbe,” úgy t. választóközönség a felsőbb műveltségnek befolyása és hatása az összes népnek értelmi fokozására félreismerhetlen. Azért én a közélettanodákat, akár classici, akár real-tudományokkal foglalkozzanak a nemzetre nézve főfontosságú intézeteknek tartom. (Éljen.)

A classici tudományok az őskor nemesítő példáival hazafiságra gyulasztják kebleinket, finomítják az érzelmet, nemesítik az érzületet. Míg a realiskolák a nép oly nagy fontosságú anyagi haladásának nélkülözhetlen feltételeit képezik. Mind kettőnek össze kell hatniok, hogy mentek maradjanak az egyoldalúságtól, össze kell úgy mint Angliában, mely a classicismusnak és a realtudományoknak egyaránt művelője és terjesztője.

A közélettanodáknak törvény általi szervezését azért is sürős szükségnek tartom, hogy a vallásfelekezetekhez képest a különböző tanrendszerek egységesítése elérethesék és biztosíthatassék. (Éljen.)

Hazai egyetemünkre az 1848. XIX. t. cz. kimondta a tanszabadság elvét, a mely a tanárt versenyre buzdítja, a tanulónak egyéni hajlamainak és szükségletének érvényesítésére tág tért nyit.

Az elv alkalmazása rendelet által történt, de annak törvényes szabályozását multhatlanul szükségesnek tartom; hogy így azon Mária Theresia által böközött annak idején megalapított és az országnak különös pártfogásába ajánlott intézetünk rendületlen törvényes alapot nyerjen, a mely törvény felvirágzásának bizton eszköze lehessen. (Helyeslés.)

Nem kisebb fontosságúnak tartom a műegyetemnek oly szervezését, hogy a külföldi hasonló intézetekkel dicséretesen állhassa ki a versenyt; (Éljen!) valamint a jogi akadémiák rendezését, mint a tudomány mai követelményeit megkivánják, oly rendezését, hogy az egyetem jogi facultásához minél hamarabb közeledjék.

Nagy fontosságúnak t. gyülekezet, a vallási kérdések, főképp napjainkban, midőn a közérdek nagyobb mértékben ismét azokra irányul. A vallás és lelkiismeretnek szabadságát, az ember egyik legszentebb elidegeníthetetlen jogának és ebből folyólag az egyes vallásfelekezetek belkormányzatát és belkormányzatának önállóságát természetszerű következménynek tartom. (Éljen.)

(Vége köv.)

Erdélyi muzeum-egylet.

IV. A könyvtárnok jelentése az 1871-diki közgyűlésen.

(Vége.)

A pénzerő ezen mind inkább-inkább érezhető elégtelensége az, mely könyvtárunkat oda emelkedni, a hova óhajtanók, nem engedi, a mennyiben nem csak hogy e czélra alkalmas, teljesen biztos, saját épület emelésére nem gondolhatunk, hanem igazg. választmányunk most már abba a kedvezlen helyzetbe jutott, hogy az idei költségvetésben valamint többi gyűjteményeink évi általányát nagyon leszállítani, úgy a könyvtár részére eddig mindig megszavazott 1000 forint felét kitörölni volt kénytelen. En mint tisztviselő kötelesek érzem magamat a választmány és a t. közgyűlés ez ügyben hozandó határozata előtt meghajolni, s ezt annyival nyugodtabb lélekkel tehetem, mert tisztán tudom, hogy a könyvtár évi költségének ily tetemes megszorítása csak a kényszerítő szükség miatt történik: de nem mellőzhetem kifejezni reményemet és meggyőződésemet, hogy a t. közgyűlés ezen törlést, mely mellett a haladás lehetetlen, a megállapodás és így hátramaradás pedig kézzelfoghatólag bizonyos, csak addig kívánja az igazgató választmány által kötelezőleg fentartatni, míg intézetünk jövedelmei az eddigi magosabb évi általányt fedezni nem bírják, de pénztárunk állásának kedvezőbbre fordultával, a költségvetés ezen pontjában, mely igazán sajnos helyzetünknek legkiáltóbb bizonyossága, a mostani törlést örömet kész lesz visszapótolni.

Tisztelt közgyűlés! Intézetünk pénzügyi állása, a mint a tárgyalásokból ki fog tűnni, valóban szomorú s lehetetlen által nem látnunk, hogy anyagi erőnk nines arányban azon követelésekkel, melyeket egy országos közintézetűl a mai korban méltán megvárhatni. De épen erre a meggyőződésre, melyet azt hiszem mindenki, ki intézetünk ügyeit alaposan megvizsgálja, osztani kénytelen, alapítható nézetem szerint az a remény, hogy muzeumunk sorsának multhatatlanul jobbra kell fordulni. Mert én legalább hazánk képviselő testületéről, mely hazai közmívelődési intézeteink sorsa iránt közönyös nem lehet, föltenni nem bírom, hogy méltányos és jogos kérelmünket muzeumunk országos segélyezésére iránt hidegen visszautasíthassa, s így ezt az intézetet, melyet a hazafi lelkesedés és áldozatkészség teremtett, mely 11 éven életrevalóságának s közhasznosságának fényes bizonyosságait adta, rendeltetésének híven megfelelt, s csekély anyagi erejéhez képest oly eredményeket mutatott föl, melyekre méltán örömmel tekinthetünk, tengődésre és hanyatlásra kázhoztassa. Ezt hinni nem akarom, hinni nem tudom, s Magyarország képviselőházára nézve erkölcsi lehetetlenségnek tartom, hogy az anyaország kebelére örömmel visszatért Erdély ezen közintézetét a közös édes anya mostoha gyermekének tekinthesse.

Szabó Károly.

V. A pénztárnok jelentése.

Tisztelt közgyűlés! Mielőtt pénztárnoki előterjesztésemhez kezdenék, kötelességemnek érzem, tájékozással megemlíteni: hogy az erdélyi országos muzeum, ez évvel, életének 12-dik évét kezdé meg; s valamint eddig, úgy jelenleg is, csak az alakuláskor tömegesen, s az olta különböző időkben egyenként tett magán alapítványok kamataiból, egyszersmindenkorra szolló adományokból, s az évenkénti részvénydíjakból tartotta és tartja fenn magát. Mert a remélt és jogosan várt országos-segélynek csak eszméje pendítettett volt meg; de fájdalom! nem hogy tetté vált volna; sőt mint eszme is a halgatás mély

tengerébe merült!!! Ezeknek előre bocsátása után jelentem: hogy a muzeumi pénztár három főosztályban kezel-tetik, melyek közül

I-só. A főpénztár.

A. Bevételi rovat.

I. Az 1869-ről 1870-re áthozott készlet volt

1. Urbéri kötvényekben 63,472 frt 50 kr. 2. Magyar földhitelpapírban 500 art. 3. Nemzeti kölcsön kötvényben 315 frt. Ezek szerint: közhitel papirokban összesen: 64,287 frt 50 kr. 4. Kölcsönre kiadva kamatozásra 113,840 frt. 5. Alapítványi magán kötvényben 25,739 frt 51 kr. 6. Részvénypénz ideigl. kötvényben 95 frt. 7. „Berde alap” kisegítőbeli könyvben 54 frt 65 kr. Tehát magán kötvényben és intézeti könyvben 139,729 frt 16 kr. 8. Kézpénzben pedig összesen: 3,433 frt 70¹/₆ kr. I. Az 1870-re áthozattak főösszege: 207,450 frt 36¹/₆ kr.

II. Az 1869-ről átjöttekhez gyűlt 1870. folyama alatt.

A.) Befizetett tőke: még pedig. 1. Közhitel papírban összesen 1470 frt. 2. Magán kötvényben és intézeti könyvben 12,370 frt. 3. Kézpénzben pedig 1627 frt 50 kr.

B.) Tőkésítendő kamatok és más összegek: a) A 10 éves részvényt, 3. tag, urbéri papírral egyszerre fizetvén le az tészen: 157 frt 50 kr. b) Az 5 éves új szakra 9 tag egyszerre fizette le illetékét, kézpénzzel ez tészen 190 frtot; „egyszer mindenkorra” pedig befizettek 37 frtot, ezeknek összege tészen 227 frt. c) A „Berde alapítvány” szerint az évi kamat tőkésítettén, kisegítőbe tétetett: 7 frt 88 kr.

C.) Kamatozás alatt lévő tőkék kamataiból: aa.) Ki-kölcsönzött pénzek után 8021 frt 50 kr. bb.) Kötvénybeli alapítványok után 508 frt 89 kr. cc.) Állampapírok szelvényei után 1803 frt 83 kr. Kamatokból együtt 10,334 frt 22 kr.

D.) Részvénydíjból, még pedig: 1. A 10 éves szakbeli hátralékból 885 frt 50 kr. 2. Az 5 éves szak első évről 165 frt 50 kr. Részvénydíjból összesen: 1051 frt.

E.) Rendkívüli bevétel (fizetés pótlásra: Brassaitól.) 200 frt.

F.) Vissza fizetett előleg (Herbich és Hermántól.) 250 frt.

G.) Visszafizetett kölcsön (urbéri papírban.) 21,000 forint.

H.) Visszafizetett kölcsön (kész pénzben) 1,000 forint.

II. Az 1870-ben külön gyűlték összege: 49,695 frt 10 kr.

I. Az 1869-ről átjöttek főösszege (lásd I-só lapon) 207,450 frt 36¹/₆ kr.

II. Az 1870-ben külön gyűlték összege pedig 49,695 frt 10 kr.

Tehát az 1870-diki bevételek főösszege: 257,145 frt 46¹/₆ kr.

B. Kiadási rovat.

Az 1870-dik év folyama alatt kiadattak a következők: u. m. 1. Magán kötelezvények még pedig a. Vissza fizetett kölcsönért 21,000 frt. b. Befizetett alapítványokért 1600 frt. c. Visszavett kölcsönért 1000 frt. Kötvényben kiadások összege: 23,600 frt. 2. Közhitel papir kölcsönre adatott 10,500 frt. 3. Kézpénz kölcsönre adatott 1870 frt. 4. Rendszeres fizetésekre kiment 8681 frt 61 kr. 5. Választmányi utalványokra 4771 frt 17³/₆ kr. B. Az 1870-diki kiadások főösszege 49,422 frt 78³/₆ kr.

C. Mérleg rovat:

Az 1870-dik év végén „pénztár-állás” a következő u. m.

1. Nemzeti kölcsön kötvényben 315 frt. 2. Földteherment. kötvényben 75,600 frt. 3. Kamatozásra elhelyezve 104,210 frt. 4. Alapítványroli kötvényben 24,139 frt 51 kr. 5. Részvénypénz kötvényben 95 frt. 6. „Berde alap” (Kisegítőben) 62 frt 53 kr. 7. Magyar földhitel papírban 500 frt. 8. Kész pénz (ezüstben 21 frt 75 kr, bankóban 2778 frt 88³/₆ kr.) 2800 frt 63³/₆ kr. C. Pénztári főösszeg 1870. végén: 207,722 frt 67³/₆ kr.

B. Az 1870-dik évi kiadások főösszege 49,422 frt 78³/₆ kr.

C. Az 1870. végén van a pénztárban 207,722 frt 67³/₆ kr.

Ezen két összeg az a „Bevételi” 257,145 forint 46¹/₆ kr.

(Vége következik.)

Pest, márcz. 6. *)

(B.) A mai ülésben bevégezte a ház a közlekedési miniszter költségvetését.

Ez ülés mindenestre inkább hasonlított egy költségvetés részletes tárgyalásához, mint az eddigiek s a 9 órától d. u. 3 óráig tartó ülések, a mint látszik, csillapítani kezdik a dictiozasi lázt.

Mind e mellett ma is a baloldal részéről néhányan megkísértették az általános vitához tartozó tárgyakkal foglalkozni, de nem nagy szerencsével.

A kereskedelmi miniszter költségvetése megállapítása után, a miniszterelnök által költségvetése után be adott azon költség számítása tárgyalatott, mely szerint a tavalyinál nagyobb Dispositionsfondot kér megszavaztatni.

Hogy a miniszterelnöknek oly nemű kiadásai vannak, melyekről nyilvánosan vitatkozni annyit tenne, mint annak a legkényesebb tárgyak feletti befolyását megsemmisíteni: azt be látta a baloldal is s azért sem annak szükségességét kérdés alá nem vonta, sem az összevet nem diffcultálta, csak egyik szónoka, Simonyi Ernő, által nyilvánította, miszerint a jelenlegi miniszteriumban nem bízik.

A Dispositionsfond megszavazása, vagy megtaga-

*) Országgyűlési tudósításunk helyett.

Szerk.

dása, kétségen kívül bizalmi kérdés, sokkal inkább, mint sok azon kérdések közül, melyeket azzá szeretett volna canonisálni a baloldal; ennél fogva itt inkább lett volna helye a névszerinti szavazásnak, de miután ez a vidéken nem hangzik oly csattanósnak, a baloldal egy rövid nyilatkozattal s felállási szavazással meglegedve visszavonult.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, márcz. 7.

A németek Párisból kivonultak és a nemzetgyűlés rövid időn átteszi üléseit Párisba, már készítik az üléstermet. Franciaország többi részének kiürítése is megkezdett, és így kilátás van rá, hogy a dolgok úgy, a hogy, rendes kerékvágásba jönek — kivéve természetesen a terület egy részének megszállva tartását, és a terhes hadikárpótlást. Londonból erre vonatkozólag következőket írják: Az összeg törlesztése három rátaban fog történni. Egy milliárd 1871 végén, két milliárd 1872 végén, a hátralévő utolsó két milliárd pedig 1874 végén fog lefizettetni. Az öt milliárd kamatait az utolsó ráta törlesztésénél fognak kifizettetni. A kamatok a békészerződés hitelesítésének napjától számítottatnak. Az utolsó rátaból azonban le fog vonatni a francia államadósság azon része, mely Elsassra és Lotharingia átengedett részére esik. Ezen összeg mintegy félmilliárdra becsültetik. Le fog vonatni az utolsó rátaból továbbá a francia keleti vasút értéke is. — Berlinből e tárgyra vonatkozólag azt jelentik, hogy a Rothschildház bécsi, frankfurti és londoni czeégeinek főnökei Párisban arról tanácskoznak, miként lehetne egy milliárdot még folyó évi márciusban lefizetni, a további négy milliárd aztán fedeztetni fogna letétek által.

A német csapatok hazaindulása. Mihelyt a béke véglegesen megkötötték, a német csapatok Franciaországból való hazaindulása azonnal megkezdődik. Jelenleg mintegy 800,000 német katoná van francia földön. — Ha a Champagne megszállása és az elszász-lotharingiai helyőrségekben 200,000 ember marad is Rajnán tul, a hazatérő hadsereg mégis 600,000 emberre rugna, s a vaspályák szakadatlan használatával mellett is 30 napig tartana a német csapatok hazaszállítása. — Minthogy azonkívül 350,000 fogoly francziát kell visszaküldeni, eszerint a vaspályákon a forgalom valószínűleg pár hétig meg leend szakítva. Az előkészületek a lefegyverzésre már megkezdődtek. Mint rajnai lapok jelentik, a landwehrek elbocsátására vonatkozólag az előmunkálatok már megtették s a porosz hadügyminisztérium jelentékeny számú katonai kórházat, mintegy 20,000 ágygyal, — felosztaltott. De még számos ily kórház áll rendelkezés alatt, sokkal számosabb, mint a mennyi még szükséges lenne. — Bajorország egyébiránt a lefegyverkezéssel jóval előbbre van; míg porosz részről a legutóbbi napokig foly.

A választások a német birodalmi gyűlésbe megfelelő eredményeket mutatnak fel; így p. m. a rajnai provinciák legnagyobb részt clericalisokat választottak, addig Bajorországban, — hol pedig eddig ők mindig kiváló szerepet játszottak, — az ultramontanok oly vereséget szenvedtek, melyet nem egyhamar fognak kiépülni. Berlinben az u. n. „Fortschrittspartei“ szabadelvű párt győzött, minthogy a régebbiek majd mindnyájan megválasztattak; ugyan e párt győzött Boroszóban is egyebütt.

A német császár sürgönye az orosz császárhoz, melyet a béke megkötése alkalmából intézett hozzá s melyben a germán elem örök háláját fejezi ki az orosz colossus abbéli barátságáért, hogy semlegessége által lehetségessé tette Németország győzelmét s illetőleg a háború localisálását, általános meglepetéssel fogadja az egész európai sajtó s vészterhes jövő fenyegető előjelét látja e hálanyilvánításban. Ki ne ismerné föl, így szól egyik tekintélyes angol lap, az új germán főnök ez ömlendő hálalkodásában a porosz militarismus és orosz absolutismus hódító szövegetének félreismerhetlen előjelét? Jaj Kelet-Európának, de jaj Nyugat-Európa latinfajának is! Ha mielőbbi együttes és máris majdnem kétséges sikerű fellépésük meg nem fojtja csirájában a két óriási elem frigyének titán szülöttjeit, az egyesült germán és szláv áramlat ha nem is örökre, de legalább is századokra elsodorandja nemzeti s állami önállóságukat.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, márcz. 8. 10 ó. 40 p. d. e.
Érkezett: márcz. 8. 11 ó. — p. d. e.

Párisban 6-án éjjel komoly zavargások voltak; 11 óra felé 3 nemzetőr zászlóalj 8 ágyúval és 4 mitrailleusezel orront-boulevardot löni kezdte, de szuronynyal szétüzetett; később az olasz boulevardon s más helyeken néhány nytroglylicerinnel töltött bombát robbantottak szét, míg végre az utcákat lovasság és gyalogság szállta meg.

A kormány a vörös-republicanusok elágazott összeesküvésének jött nyomába.

Folyó hó 7-én térnek vissza az első rendbeli francia foglyok.

Louis Blanc a nemzeti védelmi kormányának számadása vonását kívánja a constituantban. Tegnap még a kormánysszékhely áttételével foglalkoztak.

Párisban a kereskedelmi válság igen nagy.

NAPI HIREK.

— A kolozsvári jótékony nőegylet e hó végével hangversenyt rendez a francziák javára. A rendező bizottság elnöke b. Bornemisza Pálné, a műszaki vezető pedig Gegenbauer.

— Finály Henrik, m. t. akad. tag ily című értekezésének: „Adalékok a magyar rokonértelmű szók értelme-

zéséhez“, mely az akad. Értekezéseinek sorában egy füzetben jelent meg, egy példányát szerkesztőségünkhez is beküldte. A csinosan kiállított, érdekes tartalmu füzet ára 30 kr. Ajánljuk nemcsak a szaktudósok, hanem minden művelt olvasó figyelmébe.

— Kérem a rendőrséghez. Az esti vonattal városunkba érkező utasok soha sem találának bérkocsit a vasutnál, a mi felette kellemetlen, kivált a távolabbi negyedekben lakóknak. Így történt, hogy a napokban egy monostori uri ember nem találván kocsit a vasutnál, kénytelen volt estve 1/2 11-kor a városban befogatni. Minden nagyobb városban a bérkocsisok szám szerint felváltva kénytelenek büntetés terhe alatt a vasutnál állomásozni: kérjük tehát Kolozs várvárosának rendőrfővezetőjét, szíveskedjék nálunk is e tekintetben intézkedni.

— Vincze Dániel, ploesti ref. lelkész, mint fordító és Csomafáy Dénes, könyvkereskedő, mint kiadó, előfizetési felhívást bocsátottak ki s küldtek hozzánk is Broth Alph. „Grey Johanná“-jának magyar fordítására. A husz nyomott ívet tevő angol regény magyar kiadásának összes jövedelme a ploesti ev. ref. magyar egyház javára lesz fordítandó s mint ilyen valóban, jótékony vállalatot a legmelegebben ajánljuk mindazok pártfogásába, kik a Romániába szakadt magyarok nemzetiségének főtartását szívkön hordozzák. Mivel a kiadók a jövedelmet itt hazánkban akarják elhelyezni: kérik az előfizetési pénzeknek — egy példány 1 frt, az „Erdélyi Protestans Közlöny“ szerkesztőjéhez, kolozsvári ref. lelkész és esperest, Szász Gerőhöz, f. é. május elsejéig való beküldését. Még egyszer ajánljuk a jótékony célt a pártfogók figyelmébe.

— Alsó-Fehérmegye közönsége, főispán mlts. Pogány György ur folyó hó 4-én 256 eln. szám alatt kelt felhívása folytán, ez évi első évnegyedes rendes közgyűlést az elébe tartozó ügyek elintézésé végett, Nagy-Enyedben a megye székháza nagy termében, folyó hó 16-án délelőtti 9 órakor fogja megkezdni. Mely közgyűlésre a megye tisztelt bizottmányi tagjai, azon értesítés mellett hivatalnak meg, hogy a közgyűlési ügyek tárgyalásának előkészítésével megbízott állandó bizottság, a gyűlést megelőző két napon, délután 3 órakor, a megyei tisztség tanácstermében tartandja értekezleteit, melyekre a bizottmányi tagok hasonlóképp meghívottak. Alsó-Fehérmegye Tisztségétől 1871 évi mártius hó 5-én.

— A magyar Akademiának márczius 6-án tartott ülésében Szilágyi Sándor a „török-magyar okmánytár“ IV. kötetét mutatta be, mely 1661 novemberétől 1670. végéig terjed. Ez okmányok olvasásánál már látni a bukás közeledését. Erdély önálló államéletének megszűnését a vajdásnak és küzelemnek 30 éve előzte meg. E harmincz év első decenniumára tartoznak a 4-ik kötet okmányai. Bennök az apróbb eseményeken kívül, mint nagyobb fontosságú ügyek: a behódoltatások, Székelyhid kérdése, a Zólmói-ügy, Segesvár erődítése nyerne bővebb felvilágosítást. Ezeken kívül az első lapok Kemény János végnapjait s pártja elzúllását, — s a végső okmányok a kurucz-világ első napjait illusztrálják.

— Névesere. Ő Felsége elrendelte, hogy a 34-ik szerezred ezentul a porosz császár és király nevét viselje; továbbá a 20-ik a német koronaherceg nevét (Kronprinz des deutschen Reiches); kíváncsiak vagyunk, hogyan fogja a magyar baka ezredet elnevezni, mert eddig azt mondta, hogy a „Princz-unprancz“ (Princz von Preussen) ezredben szolgált.

— A „Financie de Bruxelles“ egy táblás kimutatást közöl, melyben a párisi börzén kötött 1869-ki december havi üzletek árfolyamai és ugyancsak az 1870-ki december haviak feljegyzvék, és ebből kiszámítja azon veszteséget, mely Franciaországot papírjainak árcsökkenése által érte. Az eredmény ijesztő és felülmúlja a hadi kárpótlás magasságát. Az egész veszteség gyanis u5409 milliót teszen.

— Gr. Bethlen Zsigmond, Dobokamegye törvényszéki ülnöke, mint lapunknak írják, e hó 7-kén, agyszélhűdés következtében jobb létre szenderült. Nyugodjék békében.

— Mennyi az az ötmilliárd frank? E kérdésre így felel a „Hon“ az „Economist“ után: Annyi mint 1.333,333,333 1/3 tallér, egy milliárd frank 266,666,666 1/6 tallér. Ez oly roppant összeg, hogy a legnagyobb államok egy évi egész budgetje sem éri fel, így például a porosz évi budget 94 millió tallérral kevesebb egy milliárd franknál. Egy milliárd franknál többre csak a következő államok évi háztartása kerül: China, Franciaország, Nagy-Britannia és Irland, Brit-India, Ausztria és Magyarország, Oroszország és az éjszakamerikai Egyesült-Államok. Olyan állam, melynek évi budgetje 3 milliárd frankra rugna, a világon nem existál. Oroszország, Ausztria és Magyarország, Nagy-Britannia és Irland évi budgetjei együtt véve sem ütik meg az 5 milliárdot. — Poroszország már 1 1/2 milliárd frankkal kifizetné egész államadósságát, Törökország 2 milliárddal, Spanyolország 5 milliárd már nem lenne elég. Olaszországnak 7-nél több, Ausztria és Magyarországnak csaknem 9, Oroszországnak 10, Éjszakamerikának és Franciaországnak 14, Angliának 20 milliárdra lenne szüksége, hogy államadósságát letörleszthesse. A leggazdagabb bankokban kész értékben legfeljebb félmilliárd frank van, s Európa valamennyi bankjában együttvéve csak 3 és 1/10 milliárd frank létezik. Egész Németországban csak valamivel czirkulál több 2 1/2 milliárd franknál aranyban, ezüstben és váltópénzben, sőt dr. Soetheer az egész németországi fém pénzkészletet 2 milliárdra sem teszi. Nagy-Britanniában 1821-től 1868-ig, tehát 47 évig alig vertek 5 milliárd frank értékű pénzt. Francia és Angolország egész pénzkészlete együtt legfeljebb 6 milliárd frankot bír kitenni.

— Nyílt köszönet. Az udvarhelyszéki népnevelési egylet, mely áldásos munkásságáról e vidékei már ismeretes, a székely-kereszturi állami tanítóképezdéhez kapcsolt gyakorló iskolának közelebből 25 o. é. frtot ajándékozott szegényebb sorsu gyermekeknek tanszerekkel való ellátására. Kötelességemnek tartom ezért hálás köszönetemet itt nyilvánosan annnyival is inkább kifejezni, mert tanítványaim többnyire a legszegényebb inuakás nép gyermekei levén,

részünkről a legszükségesebb taneszközök egy idejű megszerzése alig lesz vala más úton es. közölhető. — Isten áldása s a nemes irányu munkásság gazdag gyümölcsözése jutalmazza meg mélyen tisztelt egylet minden egyes tagját. Székely-Kereszturon mártzius 2-án 1871. — Veres Sándor, a gyakorló iskola vezetője.

— Nyílt számadás. A maros-bogáti olvasó egylet és a maros-ludasi társalkodó javára rendezett ez évi két táncvigalom összes jövedelme 260 forint volt; ez 3szvegből leszámítva a költségeket marad az egylet és társalkodó javára 92 forint; e jövedelemhez felülfizetésekkel a következő buzgó pártfogók járultak királyi bizos gróf Péchy Manó 6 nmltósága 10 frt, gróf Bethlen Géza 10 frt Márkos Ferencz 6 frt, Segesdi Jánosné 6 frt, Kabós Kálmán 4 frt, Hancz Pál 2 frt, Örmösi Samu 2 frt, Vallerstein Mór 2 frt, Havelka testvérek 3 frt, Dosa Sándor 1 frt, Müller Albert 1 frt, Egyed József 1 frt, Vajasdi Lajos 1 frt, Recse Tivadar 1 frt, Kovács Ferencz 2 frt, Hálás köszönet a lelkes pártfogóknak e nemes buzgalmukért. M.-Bogát-mártzius 7-én 1871. Pásztor Sándor pénztárnok.

— Zalából a következő rendkívüli szerencsétlen, majdnem hihetetlen esetet olvasunk a „Vasmegeyi Lapok“-ban: Bakodon egy falusi gazda vásárról, hol marhákat adott el, este haza érvén, pénztét, mely között 100 frtos bankjegy is volt, az asztalra tette s kifordult az udvarra. Azonban mig künn volt, a gazda 5 éves kis fia, ki az asztal mellett játszott, a 100 frtos bankjegyet darabokra tépte. Ezt a belepő atya látván, oly dühbe jött, hogy egyik lábával a kis gyermek lábára lépéven, kezeivel a gyermek másik lábát felkapta, úgy hogy a kis ártatlan formaliter kétfelé szakadt. Az anya kicsak nem rég kelt fellebbegetéséből, épen csecsemője füresztésével volt, s a mint gyermek véles sikoltására hátrafordult, sazt szétszakadva látta, — összerogyott, s azonnal szörnyet halt; miközben a csecsemő meg a fürdővizbe fult. A szerencsétlen atyát ki ily rendkívüli módon családja 3 tagját majd egy pillanat alatt veszíté el, a megyei börtönbe kísérték.

— III. Napoleon a történelem ítélőszéke előtt. Párisban az ostrom alatt egy röpirat jelent meg, mely tartalmánál fogva nagy kelendőséget ért. A röpirat írója ugyan is III. Napoleont a történelem ítélőszéke elé állítja. Ama kérdések és feleletekben, melyek a képzelt tárgyalás alkalmával fölmerültek, igen sok a metsző ironia, s maga a költött tárgyalás nagyon hiven jellemzi a megbukott császárság gázságait. Az „Ellenőr“ keddi száma egész terjedelemben közli a törvényszéki jelenetet, hol a Történelem a vádló, Napoleon vádlott; ellene tanuskodnak a szabadság, Béke, Államadósság, Elsass, Lotharingia és Champagne; mellette tanuskodnak: a Senatus, Rendőrség s jobboldali képviselők. E jelenet Napoleon elítéltetésével végződik.

— Vakmerő fogadalom. Nagyváradról írják a „Reform“-nak, hogy tizenöt fiatal ember megesküdött, miképp hat hó lefolyása alatt megölnök és ezen esküjüket ereikből kiontott vérükkel pecsételték meg.

— Chinai igazságszolgáltatás. Tisztelt olvasóink még emlékezni fognak, hogy a mult év június havában Tientsin-ben a chinaiak több keresztényt leöltek. A mult év október havában 16 chinai végezettett ki mint ezen öldölések okozói, és a francia konsul jelen is volt a kivégeztetésnél. Most azonban kiszült, hogy a kivégezettek nem is voltak részesek a keresztények öldöklésében, hanem azok amugy is halálra ítélt bűnösök voltak, kik a részvételt a keresztények öldöklésében azért vallották be, mert megígértették nekik, hogy családjaikról gondoskodva lesz. Ugyanekkor egy ártatlan tanuló feje is lehullott, mivel Daguparancsnoka vetélytársától meg akart menekülni; közös szeretőjük vallott az ártatlan ellen. Az orosz konsul, ki a chinai eljárást jobban ismeri mint társai, nem egyezett abba, hogy azon négy egyén, kik a chinaiak által a három megölt orosz gyilkosai gyanánt neki bejelentettek, kivégeztessenek. Ő t. i. azt kívánta, hogy a tárgyalás jelenlétében folyjon, a mit azonban makacsul megtagadtak. Különben azon 27 tagból álló chinai követség, mely a francziák „császárhoz“ elégtétel adás végett megy, már uton van; és hat havi útjában London s Péterváruvaraihoz is akar elmenni.

A szerkesztő postája.

Ugron Gáspár urnak, Sz.-Udvarhelyt. Nem az 52-diki Pressgesetz parancsából, hanem méltánnyosságból nyitunk szívesen tért az irodalmi hangon tartott önvédelemre; de olyan kifejezéseket, mint „kocsmai szószátyár“, „gyáva rágalmazó“, „jellemtelen“ sat. és pedig gyanuból egy köztisztelőben álló egyénről elmondva: még a Pressgesetz §§-nak daczára sem közöl a „Kelet“. A végső hat sor kihagyásával a cikk változatlan megjelenhetne.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Mart. 7-én 5% Metalliques 100 frt 59.20. Kamat 59.15. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt. 68.35. 1860. Kölcson 95.25. Bankrészevény 725. Hitelintézeti részvény 200 frt. 252.90. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/4. kr. 124.25 Ezüst 122.50. Cs. kir. arany 5.84. Napoleondor 9.89.

Urbéri kötvények: Magyarországi 79.90. Temesi 77.30. Erdélyi 75.—. Horváthországi 83.25.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyíltér*)

A „Kelet“ 42-ik számában megjelent nyíltérre vonatkozólag ezennel kijelentem, hogy a h. nyomdász ifjuság által rendezett táncvigalomra semmiféle sértő megjegyzést nem tettem, se nyilvánosan, se magánkörben; ennél fogva a nevemmel összekötött alaptalan hír terjesztőjét M. I. urat roszindulatu rágalmazónak nevezem.

Kolozsvárt, 1871. marczius 7-kén.

Hollender László.

*) E rovat alatt közöltékért csupán a sajtóhatóság iránt való felelősséget a szerk.

Beküldetett.

3

A ház- és gazdaság-tulajdonosoknak a jelen idényben, midőn a gabonások és raktárak a terményekkel és téli készletekkel telve, nem ajánlhatjuk elég melegen a valódi szabadalmazott Arcanumot, a patkányok, házi és mezői egerek, vakondok és sváb-bogarak biztos kiirtására, mely Kolozsvártt csakis Folly és Hutflesz, Marosvásárhelyt csakis Fogarasy J. D. uraknál kapható, nagy doboz 1 frt. kis doboz 80 kr., miután e kártékony állatok mindig föltalálják a készleteket a házakban és elpusztítják. A fentjelzett Arcanumért kezeskedünk, mert teljes 19 éven át ezer és ezerszer kipróbáltatott. Mindenki tehát a legbiztosabban teheti e kis kiadást, a nélkül, hogy csalódástól félhetne, a mi ilyeszerű, a kereskedelembe csempészett más áruknál gyakran előfordul.

85

Beküldetett.

Minden betegség gyógyítása gyógyszer és költség

nélkül a delicat Revalescieri du Barry által Londonból, a mely gyermekeknek és felnőtteknek 50-szer megtakarítja a gyógyítási költséget.

72,000 gyomor-, ideg-, altesti-, mell-, tüdő-, gége-, hang-, lélegzés-, mirigy-, vese- és húgyhólyag-baj gyógyítása, a miről kívánságra másolatok ingyen és bérmentesen küldetnek.

Gyógy. sz. 64.210.

Nápoly, 17 april 1862.

Uram! Egy májbaj következtében 7 év óta borzasztó állapotban voltam, elsoványodtam s kínlódtam. Nem valék képes inni vagy olvasni; minden izom reszketett testemben; rossz emésztés, folytonos álmatlanság szüntelen idegingerben tartott, mely ide-oda üzött, soha nyugtot nem adott; e mellett mindig búskomor valék. Sok orvos kimerült gyógyításomba, de bajaimat nem enyhíté. Teljes kétségbeesésben megkísértém önnek Revalescieri du Barry-ját, s most, miután 3 hónapig éltem vele, hálát mondok az Istennek. A Revalescieri legnagyobb dicsőretet érdemel, visszaadta tökéletesen

egészségemet s abba a helyzetbe tett, hogy társadalmi állásomat ismét elfoglalhatom. Öszinte hálával és teljes tisztelettel.

Bréhan marquise.

1/2 fontos bádóg szelencében 1 frt 50. 1 1/2 frt 50 kr. 2 1/2 4 frt 50 kr. 5 1/2 10 frt —.

Revalescieri csokoláde táblákban:

12 csészére 1 frt 50 kr. 24 csé. 2 frt 50 kr. 48 csé. 4 frt 50 kr. **liszt alakban** 12 csé. 1 frt 50. 24 csé. 2 frt 50 kr. 48 csé. 4 frt 50 kr. 120 csé. 10 frt — kr.

Kapható Barry du Barry és társa által Bécsben, Wallfischgasse 8. Pesten Töröknél, Kolozsvártt Binder K. úr gyógytárában bel-monostorutca a Redoutte során. Továbbá: Kronstädter József urnál kül-monostorutca 134 szám, bel-monostorutca 175 sz. és főtér 2 szám a zálogintézetnél, és mindenütt postai utánvét mellett.

Cziriák és Stark

gyárában

a közönséges 30 lalos
fagygyu-gyertya mázsája 36 frt.

(85)

3-3

(89)

(1-6)

Schwechati kiviteli sörök

kaphatók:

KARVÁZY GYULA

fűszer, csemege és bor üzletében.

Schwechati ászok sör (Schwechater Export-Lager-Bier) egy nagy üvegben 30 kr.
Márziusi sör (Märzen-Bier) 34 kr.
Kecske sör (Bock-Bier) 40 kr.

Vidéki megrendelések utánvétel mellett küldhetők. Nagyobb megrendeléseknél az árak jutányosabbak.

Az ember százezrei köszönhetik szép hajukat
az egyes-egyedül létező
legjobb és legbiztosabb

hajnövesztő-szer-nek.

Nines már jobb valami

a haj

előmozdítására

mint a világ minden részében oly ismeretes s híressé lett, az orvosi kar által megvizsgált, a legfényesebb és legesodálatosabb sikerrel koronázott, és 18. á. 15,810—1892. sz. a. az összes ausztriai birodalomra s az összes magyar koronaországokra nézve csász. kir. kiz. szabadalommal kitéve.

növéseinek

és fentartására,

zolt, és ő cs. kir. apostoli Felsége I. Ferencz József Magyarországi és Csehországi királya s ausztriai császár stb. által 1865. évi

Reseda-göndörítő-hajkenőcs

melynek szabályszerű használatánál a fejtető legkopaszabb helyen is teljhajzatuakká lesznek, a szürke s vörös hajzat sötétszínűvé válik, csodálatos módon erősíti a hajtalajt, mindennemű korpaképzést pár nap alatt tökéletesen eltávolít, a haj kihullását rövid idő alatt

tökéletesen és mindenkorra megátalja, s a hajnak természetes fényt ad, és hullámszerűvé

képezi és a legkésőbb korig megőrzi az őszüléstől. Rendkívül kellemes illata és pompás kiállítása által azonkívül még fűdizést is képezi a legfinomabb pipere-asztalnak is.

Egy tégely ára használati utasítással (hét nyelven) 1 ft 50 kr, postán küldve 1 ft 60 k.

Ismételadók illő elengedésben részesülnek.

Gyár és főközponti szállítási raktár nagyban és kicsiben

POLT KÁROLY

illatszerez és több cs. k. szab. tulajdonosnál Bécsben, Hernals, Annagasse 15, saját házában, a hova minden írásbeli megrendelés intézendő, melyek a pénz előleges beküldése vagy postai utánvétel mellett a leggyorsabban teljesíttetnek.

Főraktár: Kolozsvártt egyedül Volf János gyógyszerárban és Schiesz Károly gyógyszerésznél Balázsfalván.

NB. Valamint minden kitűző gyárlmányánál, ugy már ennél is utánzások és hamisítások kísértetnek meg, s ez okból kéretik mindenki, hogy vásárlás végett egyedül a fentebbi raktárhoz forduljon s Polt Károly bécsi rezeda-göndörítő-kenőcsét világosan megismerje, ügyeljen a fentebbi védjegyre.

(29)

8-20

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel Stein Jánosnál.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatortól származó félv melléklet van csatolva.

(62)

(5-12)

Vizsgáljatok s tartsátok meg a jót.

Számtalan esetben jónak bizonyult sorvositekinélyek és magánosok tanusítványai által kitüntetett gyógyszerek.

Dr. Miller mólmövény-nedve.

Leghathatóbb szer köhögés, mellhurút, nátha, nyálkasság, rekedtség, kezdődő tüdővész, továbbá gyermekek száma hurutja ellen; ezer meg ezer esetben bebizonyulva. Egy üveg tégely ára pecsét és használati utasítással 3 nyelven 50 kr.

Hála- és elismerő irat.

Kellemes kötelességem dr. Miller urnak jeles mólmövény-nedvéért hálás köszönetemet ezen-nel nyilvánosan kimondani. En ezen nedvet magam- és családomnál erős meghűléseknél meglepő sikerrel használtam. Bukarest, október 8-án 1870.

Bibescu N. ezredes.

Miller óvbalsama görcsök ellen.

Törvényes-vegytani elemzés szerint 1868 april. 8-áról a növényország leghasznosabb nemeiből a leghasznosabban készítve, erősítő és üdítő hatásánál fogva messzire kitűnőleg ismerve a gyomor és végbél nyálkassága, emésztéshiány, gyomorgyengeség, görcös gyomorba, vérhas, puffadás és kolika fájdalmai ellen.

Ezen kívül leghathatóbb és legerősebb szer hosszas és kimerítő betegségek után. Eredeti, horgonykupakkal, pecsét és használati utasítással 3 nyelven ellátott üveg ára 1 fr 50 kr. Egy kisebb üveg 80 kr.

Beküldetett.

Önök jeles óvbalsama következtében több éves gyomorba, mely már annyira megroszabult, hogy semmiféle ételt sem valék képes élvezni és megemészteni, láthatólag javult úgy hogy biztosan remélem, miszerint elvesztettnek hitt egészségemet vissza fogom nyerni.

Szíveskedjék ön postafordultával meg 6 üveget küldeni nekem e balsamból. Legörömebb ragadók meg minden alkalmat, hogy a Miller-féle óvbalsamot melegen ajánljam. Fogadja ön ezennel mélyen érzett háláját lekötöleztette

Bukarest, 1870 aug. 20.

Karácsoni Károly

cs. kir. osztr. sóbánya igazgató s az oláhországi technikai sóbánya-kar elnökének

Kolozsvártt valódi minőségben csak Binder K. és Dr. Hintz Gy. gyógyszerárban kaphatók.

Brassóban: Jekelius F. gyógyszerésznél, Purzengasse; Duschoin I. fűszerkereskedőnél főtér, és Kugler F. gyógyszerésznél, óvár; Szászvároson: Specht I. gyógyszerésznél; Beszterczén: Kelp F.-nél. Bukarestben: Frank Andr. gyógyszerésznél és Olessa I.-nél; Gyula-terhért: Boos C.-nél; Csik-Szeredán: Winkler F.-nél; Décsen: Krémer Jánosnál; Fogarásban: Megai I. gyógyszerésznél; Gy.-Szent Miklóson: Fröhlich E.-nél, Szebenben: Sill M.-nél. Hosszafalván: Jekelius A. gyógyszerésznél; Kézdi-Vásárhelyt: Lukács F.-nél; Medgyesen: Hienz A. gyógyszerésznél; Szász-Szebenben: Weissórtl. G. A.-nál; Nagy-Enyeden: Horváth F.-nél. Köhalomban: Szentpéteri I.-nél; Rozsnyón: Römer A. gyógyszerésznél; Segesvárt: Teutsch J. B.-nél, ki egyúttal alraktárak felállítására is meg van bízva; S.-sz.- Györgyön: Csutak és társánál; Feketehalomban: Reinhard C.-nél; Földvárt: Folberth E. gyógyszerésznél.

42

7-*

JANKÓ VINCZE

gépgyárában

Kolozsvártt, külső tordautczában 306 sz. alatt.

készen kaphatók:

Vidats-féle vasekék.	Ára 17 és 18 frt.
Eketaligák	" — 10 frt.
Vasfogu boronák	" — 28 frt.
Szóró és tisztító rosták	" — 65 frt.
Választó cylinder rosták	" — 45 frt.
Répa-vágók	" — 105 frt.
Szecekvágók	" 55 és 95 frt.
Cséplőgépek	" 500 és 650 frt.
Borsajtók vassróffal	" — 85 frt.

A gyárba beszállított gépek kijavitása gyorsan és pontosan teljesíttetik.

Kolozsvártt Stein J. Pesten Mach és Stein könyvkereskedésében kapható:

Erdélyi Múzeum-egylet évkönyvei. 1860—1870.

Szerkeszti Brassai Sámuel.

I. kötet. 4-rét. (XXVI. 158 l.)	1 frt 70 kr.
II. kötet. 3 rajztáblával. 4-rét (147 l.)	1 frt 60 kr.
III. kötet. 18 rajztáblával. 4-rét. (134 l.)	3 frt 20 kr.
IV. kötet. 3 rajztáblával. 4-rét. (XXIX. 130 l.)	2 frt 50 kr.
V. kötet. 4-rét. 3 rajztáblával és egy oklevél hasonmásával. (XIV. 146 l.)	2 frt 25 kr.

Erdélyi történelmi adatok.

Szerkeszti és kiadja gróf Mikó Imre. 4 kötet. n. 8-rét.

I. kötet. (XXXI. 368 l.)	1 frt 60 kr.
II. kötet. (400 l.)	1 frt 60 kr.
III. kötet. (II. 357 l.)	1 frt 60 kr.
IV. kötet. Kiadja az erdélyi múzeum-egylet.	
Szerkeszti Szabó Károly. (XIV. 373 l.)	2 frt.

Erdély a rómaiak alatt.

Kútfők nyomán írta Vass József, a magyar tudományos akademia levelező tagja. Az erdélyi múzeum-egylet által a Haynald-díjjal jutalmazott pályamunka. Erdély térképével. n. 8-rét. (XIV. 196 l.) 1 frt 50 kr.